

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 80 0 P 091929 21 Rev
Dana, 11.10.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Majkić Marinković i Biljane Tomić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca D.Š. iz L., kojeg zastupa punomoćnik M.S., advokat iz B., protiv tuženih S.B.1 i S.B.2. oba iz B., koje zastupa punomoćnik V.L., advokat iz B., radi duga, vrijednost predmeta spora 31.500,00 KM, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Bijeljini 80 0 P 091929 20 Gž 2 od 26.03.2021. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 11.10.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 091929 20 P 2 od 01.09.2022. godine obavezani se tuženi da tužiocu, solidarno, isplate dug od 31.500,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe 20.11.2020. godine pa do dana isplate, i troškove parničnog postupka u iznosu od 850,00 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Bijeljini 80 0 P 091929 20 Gž 2 od 26.03.2021. godine žalba tuženih je usvojena i prvostepena presuda preinačena tako da je odbijen tužbeni zahtjev tužioca bliže označen u izreci prvostepene presude i obavezan tužilac da tuženim plati troškove postupka koji su nastali pred prvostepenim sudom u iznosu od 3.180,00 KM, te troškove žalbenog postupka u iznosu od 600,00 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac zbog povreda odredbi parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija usvoji i osporena presuda preinači ili da se ukine.

Tuženi su dali odgovor na reviziju u kojem tvrde da revizija nije osnovana i predlažu da se odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da se obavežu tuženi da mu na ime duga za isporučenu hrastovu rezanu građu isplate iznos od 31.500,00 KM sa kamatom od podnošenja tužbe do isplate.

Ocjenom provedenih dokaza nižestepeni sudovi su utvrdili da su pravosnažnom presudom Osnovnog sud u Bijeljini broj 80 0 K 069309 15 K od 13.06.2017. godine, tuženi oslobođeni optužbe da su u maju mjesecu 2011. godine u B., obavljajući stolarsku djelatnost, kao privatni preduzetnici u vlastitom preduzeću d.o.o. S. B., pri zaključenju usmenog ugovora o kupoprodaji hrastove rezane građe sa prodavcem Š.D. iz L. istoga obmanuli prikazivanjem da će mu isplatiti dogovorenu kupoprodajnu cijenu, nakon čega je Š.D., vjerujući u postignuti dogovor istima isporučio rezanu hrastovu građu u količini od 40 m³ za ukupnu cijenu od 31.500,00 KM, nakon čega je Š.D. u više navrata tražio ispunjenje preuzete ugovorne obaveze, odnosno plaćanje isporučene hrastove građe, da su oni na sve načine izbjegavali plaćanje, te da su u međuvremenu prodali stan i plac u B. i da su potom Š.D. putem telefona saopštili da će mu navedeni dug platiti kada dobiju na bingu, da je usljed neispunjenja navedene obaveze za Š.D. nastupila imovinska šteta u iznosu od 31.500,00 KM, i da su na navedeni način tuženi izvršili krivično djelo prevare iz člana 265. stav 2. a u vezi sa stavom 1 i u vezi sa članom 23. Krivičnog zakona Republike Srpske.

Utvrđeno je da je otac tuženih S.B.3. bio vlasnik preduzeću d.o.o. S. B. i da je umro ...2011. godine, nakon njegove tuženi su postali suvlasnici navedenog preduzeća. Tužilac je u dužem vremenskom periodu, dok je bio živ otac tuženih, a i kasnije kad su tuženi naslijedili preduzeće za potrebe preduzeća isporučivao hrastovu rezanu građu. Prema otpremnici broj ... od 04.05.2011. godine u kojoj je kao primalac robe označeno d.o.o. S. tužilac je označenom preduzeću tuženih isporučio hrastovu dasku peticu u količini od 17 m³. Iz ovog poslovanja tužioca nastalo je novčano potraživanje tužioca u ukupnom iznosu od 31.500,00 KM. Po zahtjevu tužioca, advokat J.V. sačinio pismenu izjavu od 25.02.2013. godine u kojoj je navedeno da tuženi, kao vlasnici d.o.o. S. neopozivo izjavljuju da priznaju dug tužiocu na ime preuzete daske u iznosu od 31.500,00 KM, da će dug u navedenom novčanom iznosu vratiti najkasnije u roku od godinu dana i da tu izjavu daju u cilju priznavanja duga, savjesnosti i poštenja u poslovnim odnosima kojim se prekida rok zastare navedenog duga. Utvrđeno je da su tuženi ovi izjavu potpisali u prostorijama preduzeća po zahtjevu tužioca koji im je izjavu donio, te da su prije potpisivanja izjavu pročitali. Nisu prihvaćeni iskazi tuženih i svjedoka M.E. i Z.A., da su tuženi od strane tužioca bili prinuđeni da potpišu navedenu pismenu izjavu zbog prijetnje da će pobiti njih i članove njihove porodice ako ne potpišu navedenu izjavu i zbog vrijeđanja na nacionalnoj i vjerskoj osnovi.

Prvostepeni sud je na prednjem utvrđenju zasnovao zaključak da su tuženi dužni solidarno isplatiti iznos od 31.500,00 KM, jer su preuzeli predmetni dug, te da su dužni platiti i zakonsku zateznu kamatu od podnošenja tužbe 20.11.2017. godine do dana isplate, pa je s pozivom na odredbe člana 277. stav 1., 278. stav 1. i 324. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 te „Službeni glasnik RS“ broj 17/93 do 74/04 – u daljem tekstu ZOO) usvojen tužbeni zahtjev tužioca.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog suda i našao da se odluka o tužbenom zahtjevu temelji na pogrešnoj primjeni materijalnog prava. Drugostepeni sud je našao da je isporuka rezane građe izvršena za d.o.o. S. B. i da prema odredbi člana 99. stav 2. Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 127/08, 58/09, 100/11. 67/13, 100/17 i 82/19 – u daljem tekstu: ZPD) za obaveze društva sa ograničenom odgovornošću odgovara taj pravni subjekt cjelokupnom svojom imovinom. Prema stanovištu drugostepenog suda pismena izjava od 25.02.2013. godine nema karakter izjave o preuzimanju duga u smislu odredbe člana 446. stav 1. ZOO, jer se preuzimanje duga

vrši na osnovu ugovora zaključenog između preuzimaoca i dužnika. Nadalje je drugostepeni sud našao da su prema sadržaju označene pismene isprave tuženi tu ispravu potpisali kao vlasnici preduzeća d.o.o. S. B., a ne kao fizička lica, pa da ta izjava obavezuje označeno pravno lice, te da je shodno tome osnovan prigovor pasivne legitimacije koji su u prvostepenom postupku istakli tuženi. Iz navedenih razloga prvostepena presuda je preinačena i tužbeni zahtjev tužioca odbijen.

Drugostepena presuda je pravilna iz slijedećih razloga.

Prema odredbi člana 2. stav 1. ZPD privredno društvo je pravno lice koje osnivaju pravna i/ili fizička lica radi obavljanja djelatnosti u cilju sticanja dobiti. Odredbom člana 99. ZPD propisano je da je društvo sa ograničenom odgovornošću privredno društvo koje osnivaju pravna i/ili fizička lica, u svojstvu članova društva [...] (stav 1.). Društvo sa ograničenom odgovornošću odgovara za svoje obaveze cjelokupnom imovinom (stav 2.). Član društva sa ograničenom odgovornošću ne odgovara za obaveze društva, osim do iznosa neunesenog uloga u imovinu društva (stav 3.).

Odredbom člana 454. stav 1, ZOO propisano je da se ugovorom o prodaji obavezuje prodavac da prenese na kupca pravo svojine na prodatu stvar i da mu je u tu svrhu preda, a kupac se obavezuje da plati cijenu u novcu i preuzme stvar.

Odredbama ZOO predviđena je promjena dužnika u obligacionom odnosu sa pravom povjerioca da od tog lica traži isplatu potraživanja. Radi se preuzimanje duga (član 446. ZOO), koje nastaje na osnovu ugovora između dužnika i trećeg lica, i pristupanju dugu (član 541. ZOO) koje nastaje ugovorom zaključenim između trećeg lica i povjerioca.

Iz utvrđenja nižestepenih sudova koje ne može biti predmet ispitivanja u ovom revizionom postupku u smislu odredbe člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP) proizilazi da je isporuka rezane građe izvršena za d.o.o S.B. Tuženi su vlasnici označenog pravnog lica (članovi društva) i u tom svojstvu potpisali su izjavu od 25.02.2013. godine (kako to stoji u uvodu i sadržaju izjave). Ovu izjavu sačinio je tužilac kod advokata, a tuženi su je pročitali i potpisali u prostorijama preduzeća.

Iz naprijed navedenog utvrđenja proizilazi da je tužilac povodom isporuke daske, kao prodavac, u ugovornom odnosu po osnovu ugovora o prodaji (član 454. ZOO) sa d.o.o. S. B., kao kupcem.

Kad se sadržaj izjave od 25.02.2013. godine, u kojoj stoji da se izjavu daju tuženi kao vlasnici pravnog lica (članovi društva) tužiocu kao povjeriocu i u cilju priznanja duga radi dobre poslovne saradnje i prekida zastarjelosti, tumači prema njenom smislu i svrsi (člana 99. stav 2. ZOO) i primjenom pravila iz člana 100. ZOO, s obzirom da je istu unaprijed sastavio tužilac, označena izjava nije izjava tuženih kao trećih lica kojom su se oni obavezali neposredno i zajedno na isplatu potraživanja tužioca koje ima prema d.o.o. S. B. Navedena izjava data je u ime i za račun pravnog lica. Zbog toga nisu ispunjeni uslovi da se primjenom odredbi o promjeni dužnika iz člana 448. ZOO, kojom je regulisano preuzimanje duga, i člana 451. ZOO, kojom je regulisano pristupanje dugu, tuženi obavežu na isplatu predmetnog potraživanja.

Stvarna (aktivna i pasivna) legitimacija je odnos stranke prema predmetu spora za čiju zaštitu je parnica pokrenuta, pa su u parnici stvarno legitimisani učesnici spornog materijalno pravnog odnosa. Zaključak o aktivnoj ili pasivnoj legitimaciji uvijek se temelji na primjeni odgovarajućih odredbi materijalnog prava, a njen nedostatak vodi odbijanju tužbenog zahtjeva.

S obzirom da tuženi kao fizička lica nisu sa tužiocem bili u ugovornom odnosu povodom prodaje daske, te nisu preuzeli dug niti pristupili dugu iz ugovora o prodaji d.o.o. S.B., pravilan je zaključak drugostepenog suda da su ispunjeni uslovi da se tužbeni zahtjev tužioca odbije zbog nedostatka pasivne legitimacije tuženih u smislu odredbi člana 454. 448. i 451. ZOO.

Iz navedenih razloga odlučeno je kao u izreci, a na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić